

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
6 september 2022 (mondelinge uitspraak 1 september 2022)

Zitting: 1 september 2022 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling vindt via beeld- en geluidsverbinding plaats.

Klachtnummer: KC 2022 – 062

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klacht.
Klager is het niet eens met de (depot)medicatie. Hij is tweemaal in juli gespoten met Haldol met als gevolg zelfpijniging en zich ongelukkig voelen.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 23 augustus 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van zijn dossier.
- Op 25 augustus 2022 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 25 augustus 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 1 september 2022.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft geen schriftelijke reactie ontvangen.
- Op 31 augustus 2022 heeft de commissie een toelichting op de klacht van de pvp ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 1 september 2022 plaatsgevonden. Op 2 september 2002 is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op ... Hij heeft een uitgebreide psychiatrische voorgeschiedenis. Er is bij klager sprake van een chronisch psychotisch toestandsbeeld in het kader van een schizoaffectieve stoornis van het bipolaire type. Daarnaast is er sprake van verslavingsproblematiek en is klager met regelmaat manisch psychotisch ontregeld.

Op 11 mei 2022 heeft de rechtbank Midden - Nederland, locatie Lelystad een zorgmachtiging in de vorm van de ambulante verplichte zorg verleend tot en met 11 november 2022, waarbij onder

meer en relevant in het kader van deze klachtmelding het toedienen van medicatie is toegewezen.

De zorgmachtiging van 11 mei 2022 geeft aan dat als ambulante verplichte zorg niet meer toereikend is, ingegrepen kan worden met een tijdelijke (crisis)maatregel of kan wijziging van de zorgmaatregel worden verzocht.

Klager wordt op 2 juni 2022 vrijwillig opgenomen en verblijft tot overplaatsing naar en behandeling bij het KIB op de afdeling.

Op 2 juni 2022 ontvangt klager de informatiebrief over de beslissing tot een tijdelijke extra verplichte zorg van de (waarnemend) zorgverantwoordelijk ter afwending van een noodsituatie. Medicatie in ambulante setting, zoals in de huidige zorgmachtiging is opgenomen, is naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke niet haalbaar. Klager is in deze brief namens de geneesheer-directeur ook schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke heeft klager 13 juli 2022 onderzocht en op 13 juli 2022 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 13 juli 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 13 juli 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 13 juli 2022 dat de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het toedienen van medicatie, ter behandeling van een psychische stoornis. Het toedienen van een depot tegen de zin van klager is volgens de zorgverantwoordelijke noodzakelijk, omdat hij zonder medicatie zo psychotisch is dat hij anderen in gevaar kan brengen. Klager is in deze brief namens de geneesheer-directeur ook schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het niet beter gaat, na de lange opnames. Klager zegt ziek te worden van de depots. Hij heeft op 14 juli 2022 en op 1 augustus 2022 een depot Haldol gekregen. Klager ligt alleen maar in bed en het gaat volgens hem zo niet verder. Hij krijgt ontstekingen door de depots en invalideklachten, zoals het gevoel dat het brandt onder zijn voeten. Klager wil geen medicatie en waarschuwt er steeds voor dat het een complete mishandeling voor hem is. Klager wil ergens wonen waar hij tot rust kan komen. Hij wil buiten wonen waar niet teveel mensen zijn.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij al ongeveer twee jaar naar een ander huis aan het kijken is en moet afwachten hoe het gaat lopen. Hij vertelt dat hij vrijwillig in Kastanjehof verblijft. En dat hij ook van het terrein af mag en natuurlijk zelf steeds terugkomt.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij vroeger wel drugs heeft gebruikt, maar dat hij nu alleen medicatie neemt. Klager gebruikt amfetaminen en ziet dit als medicatie waarvoor hij zelf zorgt dat hij ze krijgt. Hij schaft dit zelf aan. Klager zegt dat zijn spiegel hier niet voor hoeft te worden gemeten, omdat hij veelvuldig amfetaminen gebruikt. Hij gebruikt de amfetaminen om onder de mensen te komen en te kunnen functioneren.

Gevraagd naar de aanvulling van de pvp antwoordt zij, met verwijzing naar haar toelichting, wat de daadwerkelijke status van klager is. Hij is opgenomen en er is een zorgmachtiging. De vraag is of de opname van klager nu wel of niet vrijwillig is. Zij vraagt hoe het zit met de onvolledige aanzeggingsbrieven en welke daadwerkelijk zijn verstuurd.

De pvp meldt voorts dat klager veel last heeft van transpireren, en dat het voor klager heel moeilijk wordt om aan het maatschappelijk leven deel te nemen.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat hij denkt van wel.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft de vertegenwoordiger van aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt de vertegenwoordiger van aangeklaagde dat hij klager nimmer heeft gesproken en zich heeft verdiept in het dossier. Hij geeft aan de regiebehandelaar/psychiater te vervangen wegens ziekte en klager niet te kennen. In zijn reactie zal hij zich derhalve baseren op het dossier en op het WhatsApp contact dat hij de morgen van de zitting heeft gehad met de psychiater van klager.

Gevraagd naar de reactie op dat wat klager naar voren heeft gebracht antwoordt de vertegenwoordiger van aangeklaagde dat het effect van de mediatie niet te toetsen is. Klager is na het depot rustiger en beter, maar door het gelijktijdig gebruik van amfetaminen wordt de effectiviteit van het depot niet verhoogd. Er is bij klager sprake van een ernstig nadeel en daarom is een depot noodzakelijk.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De voorzitter stelt in de zitting ter verduidelijking vast met instemming van de aanwezigen dat er op 11 mei 2022 door de rechtbank een zorgmachtiging voor verplichte zorg in ambulante setting is verleend, die op 11 november 2022 afloopt. Op 2 juni 2022 wordt klager, tot op heden, vrijwillig opgenomen en ontvangt hij de beslissingsbrief tot het verlenen van onvoorziene verplichte zorg voor een periode van maximaal drie dagen. Op 13 juli 2022 wordt aan klager de beslissingsbrief overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie, ter uitvoering van de zorgmachtiging. Op 14 juli 2022 wordt het eerste depot Haldol gezet en op 1 augustus 2022 het tweede depot. Aangeklaagde bevestigt dezelfde documenten te hebben aangetroffen in het dossier van klager.

De klacht ziet toe, zoals dat uitdrukkelijk door klager in zijn klachtmelding is geformuleerd, op de twee gegeven depots in juli 2022. De commissie merkt op dat klager hiermee bedoeld de gegeven depots op 14 juli 2022 en 1 augustus 2022.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 11 mei 2022 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg, te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 13 juli 2022 stelt de commissie vast dat voldaan is aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 13 juli 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 13 juli 2022 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 13 juli 2022 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. Op 13 juli 2022 is de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging en is klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat hij niet ziek is. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een psychische stoornis zoals bedoeld in de Wvvgz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 11 mei 2022 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvgz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging niet om een second opinion heeft verzocht.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvvgz.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het toedienen van de (depot)medicatie op 14 juli 2022 en 1 augustus 2022 het ernstig nadeel groot was bij klager zoals genoemd in art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Er is sprake van achterdocht, grootheidswanen, overlast en verward gedrag met agressieve uitingen. Op de afdeling zijn momenten van forse agitatie en verbale agressie.

De commissie overweegt dat van de gegeven verplichte zorg een positief effect hebben gehad bij klager. Antipsychotica zijn derhalve bewezen effectief bij de behandeling van de geestelijke stoornis bij klager.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot orale toediening van medicatie te komen, maar dat is gebleken dat klager orale medicatie niet altijd trouw inneemt en bovendien gelijktijdig amfetaminen gebruikt. De commissie stelt derhalve vast dat depotmedicatie de aangewezen vorm van verplichte zorg is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie stelt vast dat klager ter zitting heeft verklaard geen medicijnen/antipsychotica via een depot te willen innemen of ten minste uitlatingen van gelijke strekking heeft gedaan.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening en opleggen van de verplichte zorg via een depot te voorkomen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang), subsidiariteit (zijn er alternatieven) zorgvuldigheid en stelt vast dat gelet op bovenstaande aan deze vereisten is voldaan.

De commissie komt daarmee tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg in de vorm van depotmedicatie op 14 juli 2022 en 1 augustus 2022 over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klachten over de verplichte zorg in de vorm van depot medicatie zoals gegeven aan klager op 14 juli 2022 en 1 augustus 2022 op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegronnd**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. R.J.P. Hazewinkel, psychiater,
Mw. drs. C.J.M.M. van de Gevel, lid op voordracht van de Centrale Cliëntenraad.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.